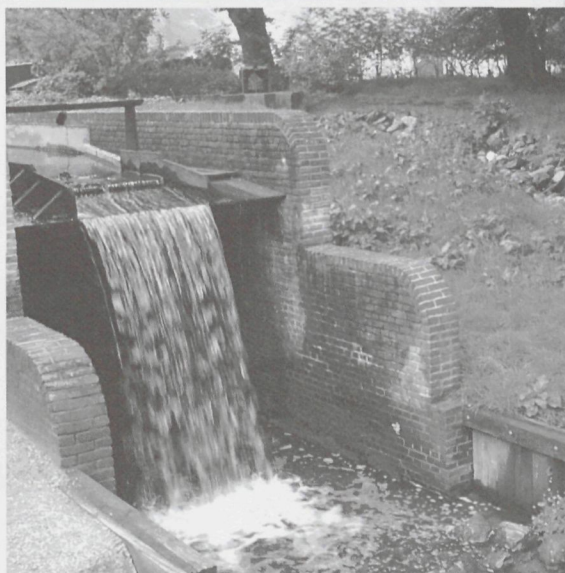


november 2016

De Marke

Oudheidkundig mededelingenblad



De Marke

is het orgaan van de Oudheidkundige Vereniging 'De Marke',
met als werkgebied de plaatsen Beekbergen, Brummen, Eerbeek,
Hall, Hoenderloo, Klarenbeek, Loenen & Ugchelen.

Eindredactie: Henk van Gijn
De Wimme 28, 6971 HH Brummen
0575-561258, E-mail: henri.gijn@kpnmail.nl

Bestuurssamenstelling OHV 'De Marke':

Voorzitter: H.W. van Harreveld
Tuinstraat 59, 6971 BH Brummen ☎ 0575 - 566048

Secretaris: G.J. Regelink
De Pothof 97, 6971 HE Brummen ☎ 0575 - 560227
E-mail: info@ohv-demarke.nl

Penningmeester: C.N. Kuipers
Rhienderes 2, 6971 GZ Brummen ☎ 0575 - 567836
bankrek: NL 15ABNA0437063763 t.n.v. penningm. De Marke

Bibliothecaris: W.T.M. Klomp
Langschoten 71, 7371 EP Loenen ☎ 055 - 5052276

Leden: M.R.I. Fleur-le Rütte
Wedinkerf 11, 6961 MT Eerbeek ☎ 0313 - 653208

B. Visser
Bosweg 22, 7382 CC Klarenbeek ☎ 055 - 3012185

Lidmaatschap: € 14,00 per jaar; aanmelden bij de secretaris.

Excursies: 2 x per jaar organiseert 'De Marke' een excursie.

Lezingen: gemiddeld 5 x per jaar organiseert de vereniging lezingen.

Website: www.ohv-demarke.nl

Overname van (gedeeltelijke) teksten en afbeeldingen uit dit blad is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming.

© 2015 De Marke, Brummen

Fotobeschrijving

1. Klarenbeek, station
2. Loenen, De Eikenboom
3. Eerbeek, oliemolen
4. Brummen, marktplein
5. Hoenderloo, Helderingsweg ca. 1950

Mededelingenblad "De Marke"
Inhoudsopgave

Jaargang 40

no 4

pag	1 Inhoudsopgave		
	2 Henk van Gijn	—	Een stukje Marktplaats-geschiedenis
	3 Martien Kobussen	—	Warme excursie Limburg
	7 Evert de Jonge	—	Hoe zoek je in het rechterlijk archief Veluwe en Veluwezoom
	14 Corrie de Kool	—	Een Loenense vrouw in Amsterdam
	20 Jan Regelink	—	De Waterput
	21 Jan Regelink	—	De oude Möllen van Brummen
	24 Jan Regelink	—	Gevraagd en gezocht
	24 Jan Regelink	—	De verborgen schoonheid van Deventer
	26 Henk van Harreveld	—	Wij gaan feestelijk jubileren
	26 Jan Regelink	—	De Tol in Brummen
	27 Jan Regelink	—	De winkel van Sinkel

De volgende uitgave van de Marke verschijnt omstreeks
 maart 2017. Kopij voor dat nummer uiterlijk inzenden voor
 15 maart 2017 naar het redactieadres

henri.gijn@kpnmail.nl

ISSN 1382 - 0397

0111
 0

Een stukje Marktplaats-geschiedenis



Het Marktplaats in Brummen is nog steeds het dorpscentrum en we hopen, dat dat zo mag blijven.

In vroeger jaren werd het plein, het gras bedoelen we, door de inwoners als bleekveld gebruikt. Men kon er vrij de was te bleken leggen, terwijl de dorpspomp, die in de gemeenteraadsvergaderingen nog wel eens een punt van discussie was, water verschaftte aan allen, die daarvan gebruik wensten te maken. De muziektent was er toen nog niet, waardoor de oppervlakte gras aanmerkelijk groter was.

Ook werden er bloemen geplant om de vreemdeling, maar vooral de dorpsbewoners zelf, flora-genot te verschaffen.

Dat dit niet altijd goed uitviel, bleek tijdens een in 1895 gehouden vergadering van "Brummens Belang", toen er over geklaagd werd, dat het plein er zo slordig bij lag, daar er na de kermis niets meer aan gedaan was.

Eveneens werd er gesproken over het verbreden der wegen langs het plein en werd het gemeente- bestuur verzocht de bomen te laten vallen en jonge bomen te planten. Hieruit valt af te leiden, dat de toenmalige kastanjabomen rond de eeuwwisseling zijn geplant.

En dan nog iets, dat weinigen van ons bekend zal zijn. In tegenstelling met thans, nu de plantsoenen- dienst van gemeentewerken er voor zorgt, dat het plein een ware lushof was, was de verzorging rond 1900 niet voor de gemeente maar voor de vereniging "Brummens Belang". In bijna elke vergadering van deze vereniging komt de verfraaiing van het plein ter sprake. Jarenlang werd het, al voor 1900, opgedragen aan de heer A.W.Harmsen, met de restrictie, dat de onkosten het bedrag van f.50,-

niet te boven mochten gaan. In latere jaren werd de vergoeding wel iets verhoogd, maar het bleef voor onze begripen een schamele beloning. In 1902 beginnen de plannen van B en W, om aan de westzijde van het plein, dus aan de kant waar de Raiffeisenbank was gevestigd, een rij worden kreeg een en ander in 1902 of 1903 zijn beslag.

In een van die jaren werd door het bestuur van "Brummens Belang" besloten de versiering van het plein drastisch te wijzigen aan de hand van een door de Tuinbouwschool vervaardigde tekening. Het object mag echter niet meer dan f.250,- kosten, lezen we, terwijl de levering van planten zal worden aanbesteed. Tevens wil men trachten een grasmachine te leen te krijgen, teneinde te beproeven of het gras op het plein daarmee gemaaid kan worden.

Tenslotte wordt besloten rond de door de gemeente geplante jonge (kastanje)bomen Oostindische kers te doen plaatsen. Het maaien van het gras zal voortaan onder de aanbesteding van de floraverzorging van het plein worden begrepen.

We schrijven anno 1903, maar toen besepte men ook al heel goed, dat het dorp leefbaar moest worden gemaakt.

De Zegerij

In nauw verband met het Marktplaats stond de uitmonding van de Zegerijstraat. Het grote buiten De Zegerij, waarna de straat is genoemd, omvatte voor 1888 het gehele terrein ten oosten van de rijksweg tussen Kerkstraat en van Vuurenstraat. De hoofdpoot stond aan de zijde van het plein. Als we goed georiënteerd zijn, was de woning in de Somerstraat, toen bewoond door de families Leemkuil en Middendorp, het tuinmanshuisje van het grote buitengoed.

In 1888 werd de Zegerij gesloopt en geleidelijk in percelen verkocht. Daarvoor had het nog een paar jaar dienst gedaan als instituut voor spraakgebrekkigen.

B.C. 1965 Henk van Gijn.

Warme excursie naar Limburg

Met een kleine groep hebben we zaterdag 27 augustus op een warme zomerdag een bezoek gebracht aan het witte stadje Thorn en de kasteeltuinen in Arcen. Met 36 personen gingen we op stap en genoten tijdens de wandeling van de interessante geschiedenis van het Limburgse stadje Thorn en alles wat er te zien was in het kasteel en de kasteeltuinen van Arcen.

Vorstendom



Na een voorspoedige reis en welkom door voorzitter Henk Harreveld werd Thorn binnen gereden. Na de koffie met vlaai werd een uitgebreide wandeling gemaakt door de stad. Een gids wist er veel over te vertellen. De geschiedenis gaat terug tot het einde van de tiende eeuw. In de loop

der tijd ontwikkelde zich hier een miniatuur vorstendom onder leiding van een abdis en twintig adellijke kloosterdames. Het staatje had een eigen rechtspraak en sloeg een eigen munt. (Soms valse munten volgens de gids).

Adellijke dames

In 1794 kwam hieraan met de komst van de Fransen een einde. Toen kreeg Thorn zijn kenmerkende witte kleur. Nadat de adellijke dames waren gevlucht voerden de Fransen een belasting in op basis van de omvang van de ramen. De arme bevolking, vaak wonend in grote panden die voorheen toebehoorden aan rijke lieden, konden deze lasten niet opbrengen. Om de hoogte van de belastingaanslag te beperken metselde men de ramen dicht. Met het doel de bouwsporen (littkens van armoede) te verbergen werden de huizen wit gekalkt. De gids voerde het gezelschap door het stadje met veel historische plekken en gebouwen. De straten zijn geplaveid met maaskeien. De omgeving van de prachtige Abdijkerk en bijgebouwen werden bekeken. Helaas was er geen tijd om binnen een kijkje te nemen in de monumentale kerk. We hadden dat graag bewonderd.

Kasteel



Na de lunch werd koers gezet naar Arcen. Hier werd een wandeling gemaakt door de kasteeltuinen en ook een bezoek gebracht aan het historische kasteel. Het kasteel van Arcen stamt uit de 17^e eeuw en is gebouwd in opdracht van de Hertogen van Gelre. Het huidige kasteel werd

gebouwd op de restanten van het vorige kasteel dat op haar beurt werd gebouwd op de restanten van het eerste kasteel Huys den Kamp. Het huidige kasteel is gebouwd in de barokperiode. De kamers zijn ingerichte kunst en worden voorzien van fraaie bloemsierkunst door vrijwilligers. Elke week komen er nieuwe bloemstukken in alle kamers.

Tuinen

Naast het kasteel ging het gezelschap ook een (warme) wandeling maken door de tuinen die 32 hectares omvat. Opmerkelijk zijn de kolossale Mammoetbomen met grote hoogte en omvang van de (zacht aanvoelende) stam.



Er is een Rosarium met Keuringstuin, Klimrozentuin, Namentuin, Mini-rozentuin, Winnerstuin en nog veel meer. De meeste rozen stonden nog fraai in bloei te kleuren en geuren. Ook was er nog een bergtuin met sedumdak, een rotsvallei, bordertuin en Casa Verde (Groene Huis). In de Casa Verde was een Koivijver aangelegd met de modernste snufjes op vijvergebied en filtersystemen.

Jammer

Door de hitte (ruim 30 graden) maakten de meeste reizigers maar een beperkte wandeling door het uitgestrekte terrein. Het was wederom een geslaagd uitstapje. Jammer dat dit keer de deelname wat minder was. Ria Fleur heeft er weer veel werk mee gehad om alles in goede banen te leiden. Het bestuur rekent daarom volgend jaar om meer deelnemers. Het zou jammer zijn als dit jaarlijkse uitstapje(excursie) verloren gaat. Ons land heeft nog zoveel mooie plekjes en gebouwen om te bekijken.

Martien Kobussen



Hoe zoek je in het rechterlijk archief Veluwe en Veluwezoom?

door: Evert de Jonge, lidnr. 3, evert55jonge@hetnet.nl

Inleiding

Op verzoek van de redactie doe ik een poging uitleg te geven hoe je zoekt in het rechterlijk archief Veluwe en Veluwezoom. Kortom een uitnodiging om te proberen een soort handleiding te maken. Allereerst praten we over een archief (afgekort RAV) van twee rechtsgebieden; die van de (land)drost van Veluwe en die van de richter van Arnhem en Veluwezoom. Waarom een archief? Dat komt omdat voor beide gebieden een (land)schrijver - tegenwoordig zouden we hem griffier noemen - functioneerde. De drost en richter hadden naast hun juridische bevoegdheden ook civiele taken. Zo was de drost onder andere voorzitter van de Veluwse ridderschap en van de Kwartierdag van Veluwe. Voor mijn verhaal verder niet van belang, want ik beperk me tot de juridische taken.

De drost en de richter hadden de taak tenminste eenmaal per jaar in de Veluwse schoutambten een gerichtsdag te houden. Door de 'richtbank te spannen' voldeden zij aan deze opdracht. In de bank namen (welgeboren) dienstmannen, later riddermatigen en burgemeesters of afgevaardigden uit de vijf Veluwse steden plaats. De drost c.q. de richter was voorzitter, maar tevens officier van justitie. Het gericht behandelde uitsluitend civiele zaken. De landschrijver beheerde de protocollen en tekende daarin de kern van een geschil en de voortgang aan. In de late zestiende eeuw zouden steeds meer advocaten op de richtdagen verschijnen om zaken t.b.v. hun cliënten te bepleiten. Indien de zaak te ingewikkeld werd leidde dat tot een civiel proces. Deze werden in feite schriftelijk afgehandeld.

Als appelgericht functioneerde het gericht in het Engelandersholt bij Beekbergen, dat in de middeleeuwen eenmaal per jaar bijeen kwam, onder voorzitterschap van de hertog. Het gericht verloor zijn betekenis na 1543 door de stichting van het Hof van Gelre in Zutphen. Officieel werd het pas in 1678 opgeheven. Er zijn van de rechtszittingen slechts enkele vroeg 15e eeuwse protocollen bewaard gebleven. Van genoemd hof zijn honderden procesdossiers bewaard gebleven.

De criminele zaken werden in Arnhem via een proces afgerond. De schouten brachten aangeklaagden of op heterdaad betrapte lieden op naar de St. Janspoort, de Gelderse staatsgevangenis. Het Hof van Gelre regelde de procesgang.

Op de Veluwe functioneerden geen notarissen met vaste standplaatsen. In de 17^e eeuw hebben op de Veluwe wel enkelen het ambt uitgeoefend, maar helaas leidde dat niet tot archiefvorming en continuïteit. Toch voorzag de gewestelijk overheid in de mogelijkheid zaken die wij nu via een notaris regelen te registreren in een protocol. Er zijn vanaf 1543 een paar van dergelijk protocol - voor de gehele Veluwe(zoom) - bewaard gebleven. Deze vallen onder wat de vrijwillige rechtspraak wordt genoemd. Toen in 1674 het verplicht werd om bezwaren - beslaglegging - te protocolleren werd de ruimte geboden om in die protocollen ook vrijwillig akten te registreren. Deze protocollen werden per schoutambt aangelegd en bijgehouden tot 1811.

De rechterlijke archieven van voor 1811 worden oud-rechterlijk archief (ORA) genoemd, want vanaf dat jaar startte een betere scheiding der machten, zodat de drost c.q. de richter echt rechters werden, er kwam een aanklager - de officier van justitie - en werd het notariaat ook op de Veluwe definitief ingevoerd.

Tot slot de jurisdictie. Onder het landdrostambt vielen de schoutambten Ede, Barneveld, Nijkerk, Putten, Ermelo, Doornspijk, Heerde, Epe, Apeldoorn en Voorst en onder het richterambt Veluwezoom Brummen, Rheden en Renkum. Voor de volledigheid noem ik de andere Veluwse jurisdicties: de (kleine) richterambten Nijbroek en Oldebroek, de heerlijkheden Rosendaal, Het Loo, Hoevelaken, Scherpenzeel en Rosande (van de laatste is niets bewaard gebleven) en de schependommen van Arnhem, Elburg, Harderwijk, Hattem en Wageningen. Verwarrend was dat Arnhem in het richterambt van Veluwezoom lag, maar de stad had wel degelijk een eigen hoge (appelgericht) en lage bank. Hattem was gesplitst in een schependom en een (zeer klein) gelijknamig schoutambt. Het Loo vormde 1692-1702 en vanaf 1748 een eigen rechtsgebied; vanaf 1750 viel schoutambt Apeldoorn in zijn geheel onder Het Loo.

Het archief (RAV)

Het archiefinventaris is digitaal raadpleegbaar en te vinden op de website van Het Gelders Archief. Bij het openen van de startpagina vindt u rechtsboven een keuzemogelijkheid. Klik **archieven** aan en vul **Rechterlijk archief Veluwe** in en klik vervolgens op **zoeken** en dan arriveert u op een pagina waar u archieven vindt waarin genoemd archief wordt genoemd, onder andere natuurlijk het rechterlijk archief zelf:



0203 ORA Veluwe en Veluwezoom 1418-1812

U klikt aan en krijgt dan het beeldscherm:

0203 ORA Veluwe en Veluwezoom

- Kenmerken
- Inleiding
- Inventaris

Wilt u meer weten adviseer ik u de **Inleiding** te lezen.

Door op **Inventaris** te klikken roept u op:

Inventaris

1. Klaringsgericht te Engelandersholt
N.B. De klaarboeken enz. van Engelandersholt (alsmede de gerichtssignaten van Veluwe en Veluwezoom) zijn gedeponeerd geweest bij het voormalige Hof van Gelderland. Men vergelijke het Verslag van de Provincie Gelderland, uitgebracht in 1849, blz. 98, alwaar gesproken wordt van een gedeelte archivalia afkomstig van het Hof, o.m. bevattende "eenige gerichtssignaten en klaarboeken van het gerigt van Engelandersholt uit de vijftiende eeuw".
2. Drostambt van Veluwe en Richterambt van Veluwezoom
3. Plaatselijke gerichten in Veluwe en Veluwezoom, 1795-1802
4. Scholten
5. Protocolhouders, 1675-1811
N.B. De meeste protocollen bevatten indices, tafels of een inhoudsopgaaf, voor zoover niet in afzonderlijke delen aanwezig. Vóór 1675 zie nrs. 585, 588.
6. Stukken waarvan het verband met het archief niet duidelijk is

Een stap verder. Onder 1 dus de protocollen van het appelgericht. Eenmaal klikken en daarna nogmaals op Klaarboeken en u krijgt het overzicht:

Klaarboeken, 1423-1470. 4 delen

N.B. De jaren 1453-1460 ontbreken.

1. 1423-1432
2. 1432-1442
3. 1444-1452
4. 1461-1470
5. Dingtalen en gewijsden (fragment), 1469-1475, waarop van 1473-1475 wederspraak is geschied. 1 katern
6. Schriftelijke dingtalen en documenten, 1655 - ca. 1678. 1 pak

In deze protocollen zijn civiele zaken te vinden die in de dagelijkse gerichten of banken zijn behandeld en waar een van de partijen in appel is gegaan.

We gaan verder door er onder te klikken op:

2. Drostambt van Veluwe en Richterambt van Veluwezoom

Er volgt een subindeling:

- 2.1. Civiele Rechtspraak
- 2.2. Voogdijzaken
- 2.3. Vrijwillige rechtspraak
- 2.4. Huishoudelijke zaken

Indien u op **2.1 Civiele Rechtspraak** klikt krijgt u het volgende overzicht:
(*Slechts voor een deel weergegeven*)

Gerichtssignaat van Veluwe, 1418-1484. 10 delen
 Gerichtssignaat van Veluwe, *nieuwe serie*, 1484-1506, 1518-1573. 17 delen
 Gerichtssignaat van Veluwezoom, 1520-1575. 3 delen
 38 Gerichtssignaat van Veluwe en Veluwezoom, 1554-1702. 1 deel
 "Onclaerbouck" van Veluwe, 1524-1592. 12 delen
 "Onclaerbouck" van Veluwezoom, 1562-1594. 2 delen
 "Gerichtssignaat" van Veluwe, houdende sententien van het gericht, en achter iederen jaargang appointementen op ingekomen requesten, 1594-1811. 59 delen
 "Gerichtssignaat" van Veluwezoom, houdende sententien van het gericht, en achter iederen jaargang appointementen op ingekomen requesten, 1594-1810. 44 delen en katernen

Het zal u opvallen dat er meestal twee afzonderlijke reeksen zijn; namelijk Veluwe of Veluwezoom, maar soms weer een gezamenlijk exemplaar.

Stel we starten met het zoeken naar voorouders omstreeks 1740 in Ede. We klikken daarom op:

"Gerichtssignaat" van Veluwe, houdende sententien van het gericht, en achter iederen jaargang appointementen op ingekomen requesten, 1594-1811.

Het bovenstaande artikel is met schriftelijke toestemming overgenomen uit het verenigingsblad van de Veluwse Geslachten

En zien dan:
(deels weergegeven)

Toon details van deze beschrijving

313 1594-1605

314 1607-1613

315 1614-1617

Enzovoorts, waaronder:

355 1738

356 1739

357 1740

We klikken op:
357

En zien in een kader:

0203 ORA Veluwe en Veluwezoom

Inventaris

2. Drostambt van Veluwe en Richterambt van Veluwezoom

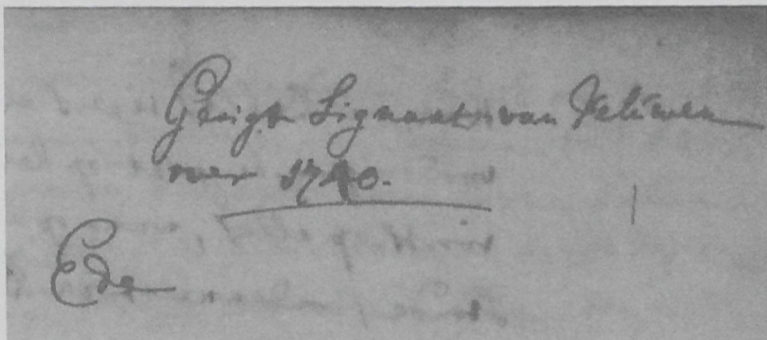
2.1. Civiele Rechtspraak

"Gerichtssignaat" van Veluwe, houdende sententien van het gericht, en achter iederen jaargang appointementen op ingekomen requesten, 1594-1811. 59 delen

N.B. Een gedeelte is door Mr. Bondam nieuw gebonden, die daarbij meerdere, op zichzelf staande, losse delen in banden heeft verenigd. Incompleet. Zie ook de volgende serie, waarin hier ontbrekende jaren.

Daaronder ziet u de gedigitaliseerde weergave van de eerste bladzijden van inventarisnummer 357. Het beeld wordt vergezeld door 4 icoontjes.

We zetten de cursor op beeld genummerd 2, klikken, en belanden op de eerste pagina van invnr. 357. Links ziet u een overzicht van de beelden; 'ons' nummer 2 is groen omzoomd. Het hoofdbeeld toont: 'Gerigtsignaat van Veluwen over 1740' met daaronder 'EDE'.



Laten we de tekst eens lezen:

De eerste zaak die het gericht behandelde was een zaak tussen Cornelis Geritsen Cousijnsen, weduwnaar van Stijntje Jansen, mede voor zijn kinderen, 'triumphant' (winnaar) contra Evert Jansen en Jacob Meuwsen, gehuwd met Fijtjen Jansen. De laatst genoemden dienen de winnaar 367 gld. te betalen. Het handelt hier vrijwel zeker om een erfeniskwestie. Algemeen: De eisende partij wordt als eerste genoemd, de aangeklaagde als tweede.

De tweede zaak handelt over een vechtpartij; nu is de landdrost – in zijn rol als officier van Justitie – de eisende partij.

We gaan naar de volgende pagina; door in de linkerkolom op 3 te klikken belanden we daar.

U ziet nu twee pagina's, onderaan kunt u het beeld vergroten. Met de ingedrukte muistoets kunt u sturen. Het beeld kan ook scherper worden gemaakt enzovoorts.

De casus linksonder handelt alweer over een vechtpartij; iemand 'tracteerde' een ander op de openbare weg en schuwde daarbij het gebruik van een mes niet. Bij gebrek aan bewijs volgde geen veroordeling. Kortom de landdrost, ook nu eisende partij, haalde bakzeil.

N.B.: Vechtpartijen kwamen geregeld voor en werden – en dat komt ons vreemd voor – door de civiele bank afgedaan.

Op de rechterpagina handelt het alweer om een erfeniszaak tussen Jan Willemsen en zijn halfzuster Catharina Willems die werd bijgestaan door zowel haar man als moeder. De aangesproken partij ziet af van de erfenis ('dode hand').

Op beeldje 9 start Barneveld, daarna volgen Nijkerk, Putten, Doornspijk (soms te Elburg gehouden), Heerde, Epe (geregeld in Vaassen), Apeldoorn en tot slot Voorst (soms in Wilp).

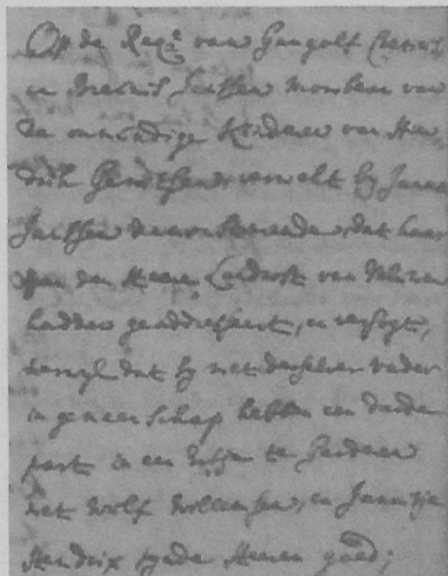
Nog even wat zaken bekijken?

Klikken we op beeldje 51 ('Vaassen') en lezen dat de derde zaak handelt tussen 'de tijdelijke diakenen' van het dorp, Lubbert ten Holten en Derk Pol, contra Derk van Bussel, waarin de onderschout, Jannes Gerrits ook gemoeid is. Op een volgende bladzijde wordt Heimen Hendrix Oosterbroek genoemd, weer een bladzijde verder komen we een Van den Beld tegen. Ik ken leden van VVG die een gelijke familienaam dragen of deze families zoeken.

Op beeldje 74 en verder vinden we de 'appointementen van Veluwe over de jaren 1740'. Het zijn de besluiten genomen op verzoekschriften van voornamelijk mombers (voogden) van minderjarigen. Om de kosten van de voogdij te betalen zagen mombers zich soms genoodzaakt onroerend goed van hun pupillen te verkopen en dat kon alleen met toestemming van het gericht.

De verzoeken werden in dezelfde volgorde ingeschreven dus startend met Ede.

Een voorbeeld van beeldje 76, rechtsonder:



Op de Reg.e van Gangolf Coetius en Breunis
Jansen, mombers van de on-
mundige kinderen van Hendrik
Gerritsen bij Janna Janssen,
die verzoeken of zij het bezit
van de kinderen, zijnde een
derde part van een herengoed
in Garderen, die zij gemeen-
schappelijk bezitten met hun
vader, maar ook met Wulf
Willemsen en Jannetje Hen-
drix, te mogen verkopen aan
laatstgenoemden, beslist het
gericht, mede na in getuigenis
van Claes Cillen en Hendrik
Rheinder(s), gunstig.

'Op de Reg.e' (het rekest) van Gangolf Coetius en Breunis Jansen, mombers van de on-mundige kinderen van Hendrik Gerritsen bij Janna Janssen, die verzoeken of zij het bezit van de kinderen, zijnde een derde part van een herengoed in Garderen, die zij gemeenschappelijk bezitten met hun vader, maar ook met Wulf Willemsen en Jannetje Hendrix, te mogen verkopen aan laatstgenoemden, beslist het gericht, mede na in getuigenis van Claes Cillen en Hendrik Rheinder(s), gunstig.

wordt vervolgd.

Een Loenense vrouw in Amsterdam

Corrie C. De Kool-Verhoog

Een erfenis

Lang geleden kreeg ik borduurwerk uit de nalatenschap van een aangetrouwde tante. Haar eigen kinderen hadden er geen belangstelling voor en zo werd voorkomen, dat de eeuwenoude merk- en stoplappen in de prullenbak zouden verdwijnen. De ingelijste vier merklappen en twee stoplappen kregen een eervolle plaats tussen ander borduurwerk in ons trappenhuis. Niet in de zon, maar wel zodanig, dat een voorbijganger naar deze bewonderenswaardige resultaten van jonge meisjeshanden zou kunnen kijken.

Schoolwerk

Een merklap is een stuk stof, waarop een meisje leerde letters en cijfers te borduren, om later het linnengoed van haar uitzet (of dat van haar werkgeefster) te kunnen merken, zoals lakens, slopen, servetten, thee- en handdoeken. Lagen die na het wassen op een bleekveld te drogen, dan waren ze makkelijk tussen het goed van anderen te herkennen. Meestal werden de lappen vol geborduurd met allerlei motieven, afhankelijk van de streek, de voorkeur van de onderwijzeres én de vaardigheid van het meisje.

Een stoplap was bedoeld om daarop te leren hoe slijtageplekken in linnengoed te versterken of gaten daarin in te dichten op een liefst onzichtbare manier. Daartoe werden er gaatjes in de geweven stof geknipt die de meisjes weer op een bepaalde manier moesten dicht weven of 'stoppen'. Meestal leerden meisjes uit iets betere kringen dit op een particuliere school ná de lagere school.

De meisjes, meestal tussen de acht en veertien jaar oud, borduurden op hun werk soms hun naam, maar vaker alleen hun initialen. En ook wel die van hun ouders, grootouders of van de handwerkonderwijzeres. Bijna altijd vermeldden ze het jaar wanneer ze waren klaargekomen met hun lap en soms ook wanneer ze er aan waren begonnen.

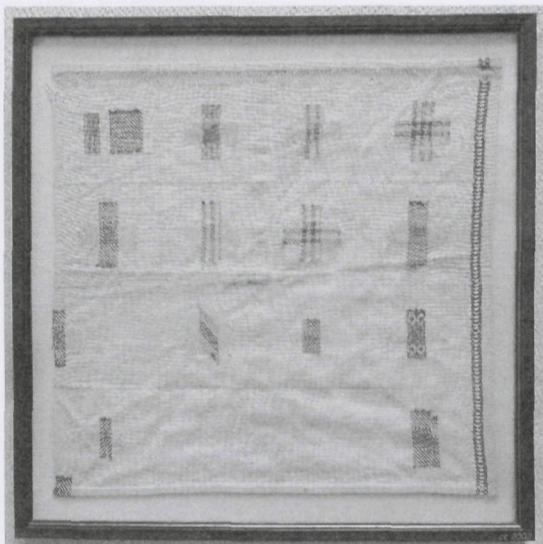


Zo passeerden wij in ons trappenhuis jarenlang de met zijde geborduurde letters 'B P ANNO 1762', '1793 ANNO OUT 12 JAAR 1794', 'ANNO 1807 H K', 'C M 1826 tussen de initialen G V W en G V', 'CHRISTINE BEGEMANN ANNO 1891' en een lap met veel verwijzingen: 'C H B tussen A B en H t S, het jaartal 1895 en de initialen A M, M E E, M B, C H D en I E.

Letters ... of mensen?

Van het handwerk was alleen bekend dat het afkomstig was uit de familie van de overleden tante. Verschillende pogingen in het verleden om bij de initialen haar voorouders te zoeken waren steeds op niets uitgelopen. Een kleine houvast gaf het borduurwerk zelf. Uit het voorkomen van typisch Amsterdamse motieven op enkele lappen, zoals grachtenhuizen en het wapen van die stad, viel af te leiden dat de maakster(s) een relatie moet(en) hebben gehad met Amsterdam.

Onlangs is het toch gelukt, dankzij de digitalisering van oude doop-, trouwen en begraafboeken en bevolkingsregisters van enkele plaatsen, om drie handwerken te verbinden met vrouwen in de voorfamilie van de erflaatster. Het meest verrassende was: twee ervan bleken een relatie te hebben met Loenen!



Stoplap uit 1891 van Christina Begemann

Een mogelijke reconstructie van de herkomst van de lappen

In het begin van de 19^e eeuw ging het niet goed met Amsterdam. Door verzanding van het IJ bij Pampus, waren de havens onbereikbaar geworden voor grotere zeeschepen en de stad verpauperde. Dankzij een initiatief van Koning Willem I, om Amsterdam

met een kanaal dwars door Noord-Holland te verbinden met de zee, kwam evenwel na de opening van dat zo geheten Noord-Hollandsch kanaal een ommekeer. De industrie begon te groeien en de stad kreeg een aantrekkingskracht op mensen in buitengebieden, dichtbij én verder afgelegen. Onder de velen, die op goed geluk naar Amsterdam trokken, was ook Anton Friedrich Adolph Begemann, geboren in 1807 in Bösingfeld (D). Hij was de jongste zoon van Johann Christian Begemann en kennelijk zag Anton geen toekomst meer in Hamelley, waar zijn vader een boerderij had gepacht. In 1841 vinden we hem in Amsterdam, waar hij in een van de vele suikerraffinaderijen in de Jordaan zijn brood verdient als suikerbakker. Een mooie naam voor laag betaald werk in een ongezonde werksomgeving. Op 5 mei van dat jaar trouwde hij met een jonge vrouw uit Loenen. 'Dienstbaar' staat er vermeld als haar beroep. Hadden geruchten over werkgelegenheid in Amsterdam haar ook naar 'de grote stad' gelokt? De jonge bruid heette Lamberdina Valkenburg, en was de in 1811 geboren oudste dochter van timmerman Jan Hendrik Valkenburg en Annetje Volkers. Zij woonden aan wat nu de Imboschweg heet. In de bocht staat nog een witte boerderij met tot voor kort de naam 'Valkenburg'.

Door het nieuwe kanaal groeide Amsterdam, echter alleen in economisch opzicht. Want de stroom van nieuwkomers hoopte zich op in krottenwijken en de leefomstandigheden in de overvolle buurten verslechterden. In die weinig rooskleurige situatie werden aan de Passeerdersgracht in de

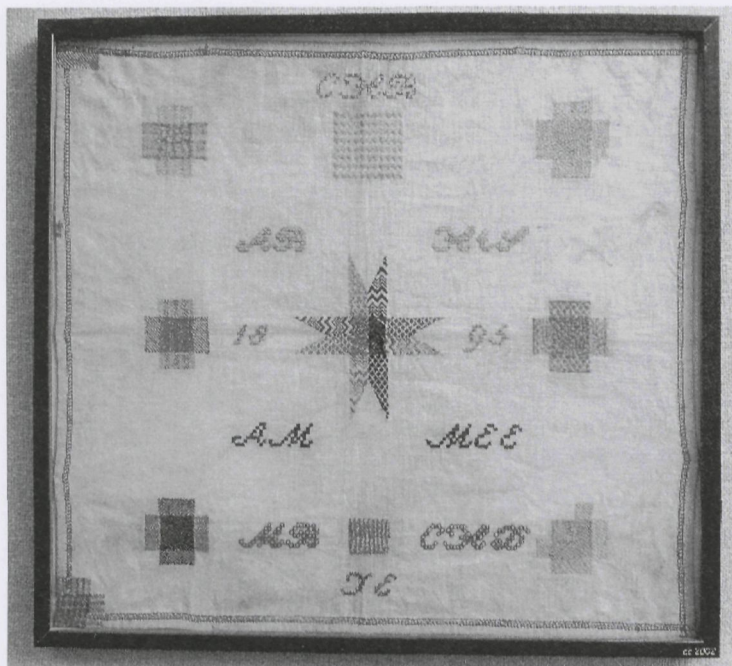
Jordaan de twee kinderen van Anton en Lamberdina geboren: Anton Friederich Adolph op 24 augustus 1848 en Lamberdina Cornelia op 1 juli 1851.

Na korte tijd voldeed het Noord-Hollandsch kanaal niet meer, het was te ondiep. Nieuwe plannen werden bedacht voor een rechtstreekse verbinding met de zee (het Noordzeekanaal) en ook voor de bouw van nieuwe woonwijken buiten de Singel. Met die plannen én de uitvoering daarvan kenterde de situatie in Amsterdam in de zestiger en zeventiger jaren van de 19^e eeuw. En daarmee groeiden de perspectieven voor de inwoners. Zoon Anton werd behanger. Immers: werkgelegenheid genoeg met al die nieuwe woningen!

L'Histoire se répète

Anton Fr. A. Begeman de behanger ontmoette een dienstbode, Hendrika Anna Angenis ter Steeg uit Stad Hardenberg in Twente. Ze trouwden in 1877 in haar geboorteplaats en keerden samen terug naar Amsterdam. In de Egelantiersstraat groeide hun gezin met vier kinderen: drie dochters en een zoon: Christina Hendrika (1879), Anton Friedrich Adolph (1881), Lamberdina (1883) en Hendrika Anna Angenis (1888). Kennelijk bereikte het behangersgezin enige mate van welstand, want na enkele jaren verhuisde het naar een nieuwbouwarbeiderswoning in de Marnixstraat. En ook was er geld voor de oudste dochter Christina om na de lagere school bij een particuliere naaischool zich verder te oefenen in het naaien en handwerken. Daar maakte Christina Begemann in 1891 en 1895 haar twee ons bekende stoplappen. Op die uit 1895 borduurde zij behalve de initialen van haarzelf en haar ouders ook die van vijf nog niet achterhaalde personen.

de



stoplap uit 1895 van CHB → Christina Hendrika Begemann

AB → Anton Begemann HtS → Hendrika ter Stege

Een merklap uit Twente?

Het borduurwerk gemerkt 'C M 1826' is vermoedelijk van de hand van Christina Meuleman, de andere grootmoeder van Christina Begemann, die van moederszijde. Zij was geboren en getogen in Stad Hardenberg. Ook deze Twentse lap kan via de weg van vernoemingen de gang door de generaties hebben gemaakt. Zelf kreeg Christina Begemann in haar huwelijk met de weduwnaar Gerlof Terpsma geen kinderen. Daarom kwam haar collectie terecht bij haar nichtje Hendrika Anna Angenis, enig kind van haar jongere zuster Lamberdina Begemann en zwager Gerard C. van den Heuvel.

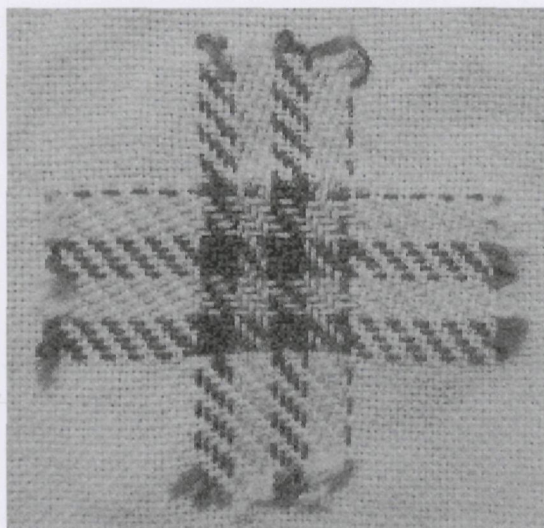


*De merklap uit 1826 vermoedelijk van
Christina Meuleman*

1762-2016

Tweehonderd jaar
reisde het
familieborduurwerk
voornamelijk langs
de vrouwelijke
famielijnen. De tocht
eindigde in Loenen.
Curieus: daar hangen
nu ongeveer 200
meter verwijderd van
het geboortehuis van
Lamberdina Valken-
burg, het meisje dat
wegtrok naar
Amsterdam, twee

stoplappen van haar kleindochter Christina Hendrika Begemann. Dat
was wel de meest verrassende uitslag van het initialenonderzoek.



XXXXXX XXXXXX

De waterput



Tot 1965 had sinds mensen heugenis de waterput op de algemene begraafplaats in Brummen dienst gedaan als waterbron voor de verzorging van de graven. Ontelbare emmers water zijn aan de ketting naar boven gehaald en daarna overgegoten in de op de begraafplaats aanwezige ketels. De bezoekers hebben er

dankbaar gebruik van gemaakt om de bloemen op de laatste rustplaats van een van hun dierbaren van water te voorzien. Voor zover toen bekend had de put nog nimmer dienst geweigerd. Wel was het soms bij lage waterstand een hele toer om de emmer vol of gedeeltelijk gevuld te krijgen, maar met een beetje geduld lukte het meestal wel. En waar heerst meer geduld dan juist op een dodenakker.

In dat jaar werd de begraafplaats op de waterleiding aangesloten. Ongetwijfeld werd dat door velen toegejuicht, want het putten van water is nu niet bepaald een gemakkelijk karwei, vooral niet voor wat oudere mensen.

De waterleiding kwam er dus, maar menigeen vroeg zich af wat er met de oude put ging gebeuren. Niemand zou er immers nog gebruik van maken als er een kraan aanwezig zou zijn. Zou de zo vertrouwde oude waterleverancier verdwijnen? Het lag wel voor de hand.

Toch vonden velen het toen jammer, niettegenstaande men van zijn diensten geen gebruik meer zou maken. Hij, de oude waterput paste zo volkomen in de sfeer van het oude gedeelte van de begraafplaats tussen al de oude grafstenen van soms meer dan honderd jaren oud. Tallozen bewaarden herinneringen aan de put, herinneringen die veel dieper gingen dan gewoonlijk het geval is.

Geopperd werd dat misschien een kleine restauratie ter voorkoming van algeheel verval er een soort monumentje van kon maken, dat kon blijven tussen de tientallen andere piëteitvolle monumenten op de begraafplaats.

Men heeft het toen echter niet serieus overwogen. Ondanks dat het gemakkelijk uitvoerbaar was, werd de oude waterput gedempt en het bovengrondse gedeelte gesloopt. Toch jammer.

G.J.Regelink.

De Olde Mölle van Brummen

De molens, die in de vroeger jaren het Hollands landschap typeerden, zijn in de loop der jaren voor het merendeel verdwenen. Ze zijn vervangen door moderne maalderijen, die geen gebruik meer maken van de windkracht, maar het graan tot meel vermalen met als energiebron de elektriciteit. Ook in de gemeente Brummen hebben de windmolens het veld moeten ruimen voor de middelen, die onze molenaars in de vorige eeuw ten dienste kwamen te staan. Eén daarvan is de molen van de gebroeders Lentink aan de Cortenoeverseseweg te Brummen.

Zo'n tachtig jaar geleden, op 14 mei 1934, werd begonnen met de afbraak van het restant van de oude molen van de firma Lentink. Een triest jubileum want Brummen werd toen een prachtig monument en een uniek dorpsgezicht armer.

De molen van Lentink dateert van 1788. Vóór dat jaar heeft op dezelfde plaats een standaardmolen gestaan. In de nieuwe molen van 1788 werd boven de deur aan de noordwest zijde een gedenkplaat gemetseld met het opschrift: "1788, de zesde maand van 't jaar, de 21^e dag, trof ons dees droefheid zwaar, dat door een donderdslag dees molen raakt' in brand. Maar door Gods hulp en zegen hebbe wy dees nieuw weergekregen".

De molen werd in 1788 gebouwd als een zogenaamde "beltmolen". Dat wil zeggen op een kunstmatig aangebrachte verhoging, een belt, met daarin brede deuren waardoor de wagens met te malen graan naar binnen konden en later het meel konden afvoeren. Een molen is en was



Lentink's molen voor 1917

niet alleen een levend monument dat het landschap een bijzondere bekoring gaf, er moest tenslotte ook graan gemalen worden voor het dagelijks brood.

In het begin van de vorige eeuw greep de economie voor het eerst in op de functie van het markante bouwwerk. Er werd in het bijgebouw een zuiggasmotor geplaatst, in die dagen een technisch stukje vernuft, en kort na 1920 volgde

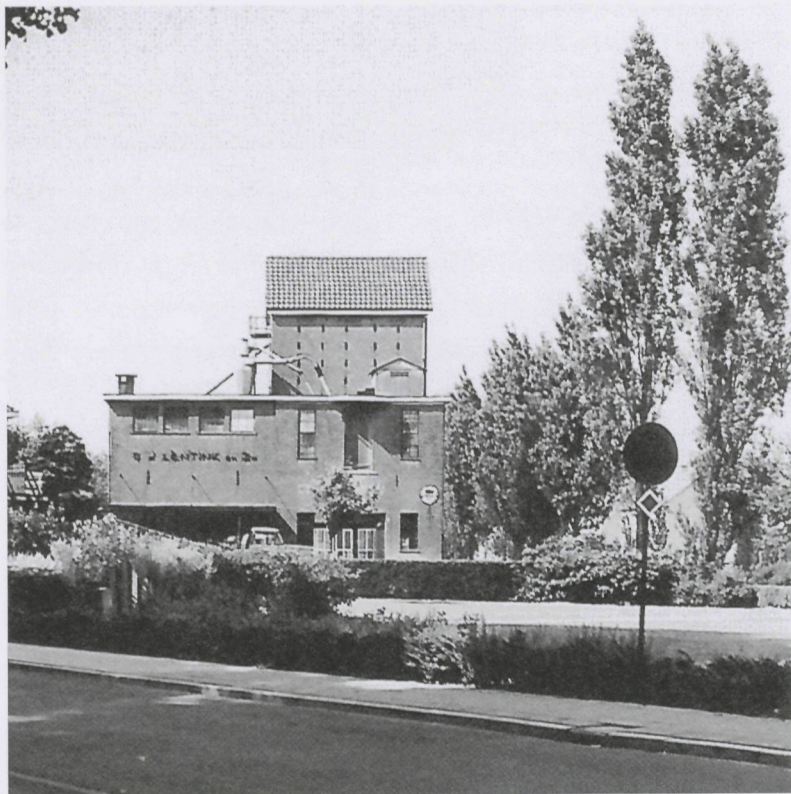
een tweede ingreep in het kader van de industriële ontwikkeling. Brummen werd aangesloten op het elektriciteitsnet en de zuiggasmotor werd onder dankzegging voor de bewezen diensten vervangen door elektromotoren.

Naast de motorische aandrijving werd echter ook nog door middel van de wind gemalen en dat leidde tot een soort ramp. Op een zaterdag in 1917 werd bij een stevige bries uit het noordwesten gemalen en op een gegeven moment brak de 125 jaar oude binnenroede vlak bij de as af. De wiek kwam op de Rijksstraatweg terecht en vernielde bij zijn val alle bovengrondse telefoondraden. Brummen had in die tijd al een groot aantal telefoonaansluitingen en er ontstond dan ook een grote ravage. Diezelfde dag echter werden de telefoonverbindingen zoveel mogelijk hersteld.

Van de molen werd de tegenovergestelde wiek afgezaagd bij de as, zodat van de overgebleven twee wieken de zeilen konden worden geborgen. Met die ene roe (twee wieken tegenover elkaar) kon nog goed gemalen worden. Dat gebeurde dan ook, maar het was wel een merkwaardig gezicht: die éénroe-molen.

In de zomer van 1923 werden de twee overgebleven wieken met as en staartwerk verwijderd en bleef de romp met kap en het complete binnenwerk nog in takt. De Olde Mölle was ontluissterd en een dood

element geworden. Het hoge bouwwerk torende in deze staat nog elf jaren boven de omgeving uit. Tot op 14 mei 1934 werd begonnen met het slopen van de stenen romp. Een karwei dat ruim een week in beslag nam, inclusief het afgraven van de belt. En zo raakte Brummen meer dan tachtig jaar geleden een eerder levend monument en ook een landschappelijk kostelijk en aantrekkelijk dorpsgezicht kwijt.



Lentink's molen in 1964

Jan Regelink.

Gevraagd en gezocht.

Regelmatig komen er via de website van onze vereniging of op andere wijze vragen binnen over bepaalde onderwerpen. Door het inschakelen van leden van de vereniging, die deskundig zijn met betrekking tot de inhoud van de gestelde vragen, kunnen we aan veel verzoeken voldoen.

Er blijven echter onderwerpen over, die niet op de gebruikelijke wijze kunnen worden beantwoord.

Het leek de redactie van de Marke een goede zaak in ons blad een rubriek "Gevraagd en gezocht" te openen, zodat we gestelde en niet beantwoorde vragen aan al onze leden kunnen voorleggen.

Hieronder de eerste verzoeken.

* Ons lid Clara Uenk uit Eerbeek verzorgt al vele jaren de inhoud van onze website en houdt die actueel.

Ze wil dit werk na al die jaren graag beëindigen en vraagt het bestuur uit te zien naar een andere webmaster. Het liefst per 1 januari 2017.

Het bestuur doet bij deze een beroep op de leden van onze vereniging zich als opvolger van Clara aan te melden voor de functie van webmaster.

* Ons lid mevrouw Tanya Sluyter woont aan de Zutphensestraat 10 te Brummen. Dit is het huis naast het postkantoor. Ze is op zoek naar meer informatie over de geschiedenis en de bewoners van dit huis en naar oude foto's. Wie kan haar helpen en wil deze informatie of foto's met haar delen?

Jan Regelink

Lezing de Marke: De verborgen schoonheid van Deventer.

Deventer trekt jaarlijks vele duizenden bezoekers. Grote evenementen zijn goed voor vele gasten uit binnen en buitenland. Ook dagelijks wordt Deventer bezocht door vele mensen, die een dagje Deventer doen. De stad heeft veel te bieden: honderden monumenten, oude pleinen en straten, musea en bijzondere winkels. Een eerste bezoek aan Deventer is een aangename ervaring.



Deze aangename ervaring deed de heer Henk van Baalen de bezoekers van de Marke-
lezing op 19 oktober j.l.
overkomen bij zijn
voordracht over de
verborgen schoonheid
van Deventer.

De presentatie voelde
een beetje als gluren.

Kijken op plekken waar je zonder uitnodiging nooit zou komen. Het ging niet alleen om de uiterlijke pracht van de stad Deventer, maar in het bijzonder om de weelde, die achter de gevels verstopt ligt.

Talrijke bijzondere plekken en mooie gevels passeerden de revue in de wandeling die Henk van Baalen met ons door een deel van de binnenstad maakte.



Hij wandelde met ons door het stokoude Deventer en ging vele panden binnen waar de verborgen schoonheid zich in al zijn luister liet ontdekken. De vele prachtige binnentuinen completeerden het geheel. Als een geboren verteller ladeerde onze gids de getoonde beelden met vele mooie verhalen en anekdotes. Een boeiende en aangename lezing.

Jan Regelink

Wij gaan feestelijk jubileren

Zoals u bij verscheidene gelegenheden al vernam, staat in het komende jaar voor de Marke de viering van het 40 jarige jubileum op het programma. Het bestuur heeft om praktische redenen besloten de organisatie van deze viering niet deels uit handen te geven, maar geheel zelf ter hand te nemen. Als voorlopige uitkomst hiervan kan het bestuur u melden, dat de viering zal plaatsvinden in de namiddag van **zaterdag 17 juni 2017**, dat daarvoor ruimte werd gereserveerd bij de welbekende uitspanning "De Vroolijke Frans" te Broek en dat er naar wordt gestreefd de viering te laten samenvallen met de officiële publicatie van de nog in voorbereiding zijnde Marke uitgave, getiteld "Canon Gemeente Brummen ". Vanzelfsprekend is het de bedoeling de viering ook op andere wijze te verlevendigen, maar omdat veel zaken nog moeten worden uitgewerkt, kan u in dit stadium nog geen vastliggend en gedetailleerd programma worden voorgelegd. Over het programma en de wijze waarop u zich voor de viering kunt aanmelden, zal het bestuur u binnen en buiten ons Markeblad zo spoedig mogelijk nader informeren. Voorlopig kunt u volstaan met het noteren van bovenvermelde datum in uw agenda.

Henk van Harreveld, voorzitter



De Vroolijke Frans

De Tol in Brummen.

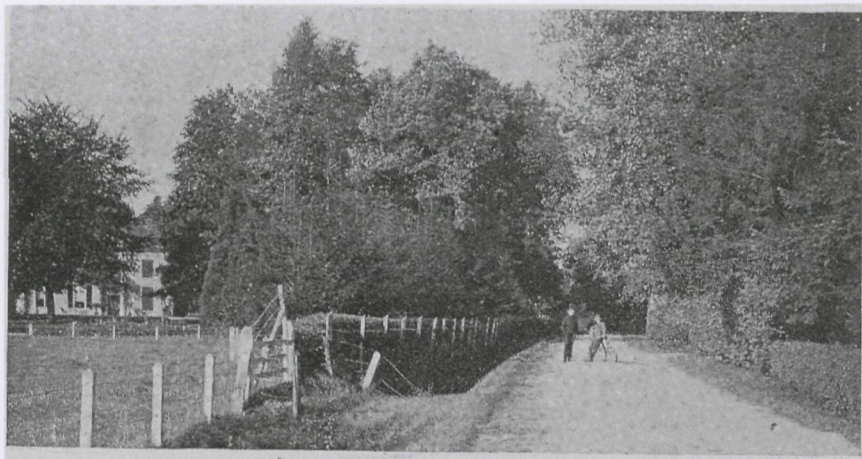
Rond de vorige eeuwwisseling was Brummen een tol rijk.



De Tol rond 1900

Deze tol bevond zich in de bocht van de Zutphenseweg ter hoogte van de huidige Spoorstraat. De "Tol" deed rond 1900 nog volkomen haar rechten gelden. Het toenmalige verkeer van en naar Rhienderen was een bedrag van vijf cent schuldig voor de passage door de Tol. Veel boeren, die vanuit Brummen kwamen vonden dat kennelijk te veel, want ze probeerden via de Kampweg en de Meengatstraat de Zutphenseweg te bereiken om zo het tolgeld uit te sparen. Vijf cent was toch wel veel rond 1900.

Aan het tolhuis hing het rijkswapen en de tolgaarder zat toentertijd voor het tolhuis. Aan de overkant van het tolhuis bevond zich een voerbak, waarvan de paarden, die hier passeerden, dankbaar gebruik maakten.



Toegangsweg naar Klein Engelenburg vanaf de Tol

Vanaf Brummen komende bevonden zich links naast het tolhuis enige hekken waartussen afsluitbomen zaten, die toegang gaven tot het landgoed De Engelenburg. Die toegangsweg is de huidige Spoorstraat. De palen, waarop vermeld "De Engelenburg" zijn later hier weggehaald en geplaatst aan de ingang tot het landgoed "De Klein Engelenburg" net voor Concordia aan de Burgemeester de Wijslaan.

De rij bomen langs deze laan behoorde in die tijd tot het landgoed Klein Engelenburg, een bezit van de familie van Marle.



Rijwielzaak annex café Tinus Jansen

Komende uit het dorp Brummen stond toentertijd aan de rechterkant op de Tol de rijwielzaak annex het café van Tinus Jansen. Later vestigde zich in het pand een jeugdhôtel.

Café Jansen aan de Tol was één van de etablissementen in Brummen, waar veel jongelui zich bij feestelijkheden of kermis ophielden. Muziek werd er dan gespeeld door de "Reukersband", geboren in de dertiger jaren uit één familie. Een graag gezien en gehoord ensemble op bruiloften en partijen.

Omstreeks 1905 werd het heffen van tol opgeheven. Het tolhuis werd in de vijftiger jaren afgebroken, nadat het vele jaren als woonstede van de familie Hofland had gediend.

De Tol blijkt rond de vorige eeuwwisseling eigenlijk de grens van de kom van het dorp Brummen te zijn geweest. Dat gold ook voor de postbestelling. In een vergadering van "Brummensch Belang" in 1894 werd gezegd, dat in de winter 's namiddags na drie uren geen brieven door de tol besteld worden, tot groot ongerief der bewoners. De inspecteur der Posterijen te Arnhem werd verzocht hierin verbetering te willen brengen, omdat zich de bebouwde kom van het dorp uitgebreid heeft.



De Tol omstreeks 1950

bebouwde kom van het dorp uitgebreid heeft". De inspecteur beschikte echter afwijzend en dus ging de postbode (toen nog lopend) niet verder dan de Tol, althans na 's middags 3 uur.

Uit de Brummense Courant juli 1964.

Jan Regelink

Lezing de Marke op 24 november 2016.

"De winkel van Sinkel"

Op donderdag, 24 november j.l. hield Jan Bark voor De Marke een lezing over "De winkel van Sinkel". Jan Bark heeft in Apeldoorn het kleine privé museum "In de zevende hemel" over Nederlandse feesten en tradities. Ter toelichting van zijn lezing had hij een tafel vol spullen uit zijn museum meegenomen.

Het leidend motief van zijn lezing was de handel, met name de handel van en door de kleine middenstanders. Begin van deze handel was de ruilhandel met later geld als tussen tussenschakel bij uitstek.

De lezing ging van marskramers, die wisten wanneer mensen stampot aten, zodat ze een vorkje konden mee prikken, en waar hooibergen waren waarin ze konden slapen, tot aan de huidige webwinkels. Van hondenkar tot aan de SRV wagens. Zelfs de "Boldootkar" voor het ophalen van de bekende tonnetjes passeerde de revue. Het gedicht "Kramer of ook wel kiepkeerl geheten" illustreerde in woord de vertoonde beelden.

Ook bakker en groenteboer kwamen vroeger aan de deur, evenals kolenboer, voddenboer, peterolieboer, schillenboer en scharensliiep.

En dan was er natuurlijk ook nog de markthandel. In kledingwinkels gingen de "winkeldochters", uit de mode geraakte spullen, een tijdje onder de toonbank om later toch weer in de dan geldende mode verkocht te worden.

In de eerste helft van de vorige eeuw was het gewoonte dat mensen in de week hun boodschappen op de pof kochten. Als op zaterdag het weekloon binnenkwam werden alle schulden voldaan.

In steden en dorpen waren er kleine winkels in overvloed. De grutterswaren werden los verkocht in de beroemde puntzakken. De

drogisterijen waren de eersten die zo hun producten inpakten om er reclame mee te maken.

Boeiend, maar ook leuk waren de verhalen over de eerste winkelwagentjes, die de eerste weken van hun bestaan zorgden voor omzetsijgingen van 100% of meer bij in zwang komende grootwinkelbedrijven zoals Albert Heijn en de Gruijter. Verder de ontwikkeling van de warenhuizen de Bijenkorf, V en D en Blokker,

die thans in de problemen zijn geraakt. De automaten aan de muur van de winkels, waarmee de winkeliers de winkelsluitingswet konden omzeilen. En wie herinnert zich niet de massa's mensen voor de etalageruit van een elektro-winkel bij de opkomst van de televisie.

Tot slot kwamen de webwinkels aan de orde, die het einde inluiden van een deel van de detailhandel en van veel winkels.

Tijdens de lezing bevestigden de vele "ah's" en "oh's" en overige opmerkingen vanuit de zaal van de overwegend oudere leden van de Marke de herkenning van het gebrachte.

G.J.Regelink

Jan Bark met zijn winkel van Sinkel





CALAMITEITEN MUSEUMWACHT DOCUMENTENWACHT RESTAURATIE

WW
VANWAARDE

VOOR ALLES VAN WAARDE

Alles heeft waarde. Het is maar net van welke kant je het bekijkt. Dat kan economisch, historisch, financieel en ook emotioneel zijn. Om die waarde te beschermen of te herstellen zijn wij er. VANWAARDE, de geruststellende dienstverlener voor het beheer, de restauratie en de calamiteitenondersteuning voor alles van waarde.

WWW.VANWAARDE.EU BEHEER, RESTAURATIE EN CALAMITEITENONDERSTEUNING VOOR ALLES VAN WAARDE



Het bestuur en de redactie wensen u allen prettige feestdagen en een gezond en voorspoedig 2017



Lian Brandsma
Uitvaartzorg

Voor een uitvaart met zorg

in Loenen, Eerbeek, Dieren e.o.

tel. 06 23 00 95 51

www.lianbrandsmauitvaartzorg.nl



Voor al uw digitale drukwerk



drukkerij willems

Stuijvenburchstraat 27 | 6961 DP Eerbeek
T 0313 65 19 22 | info@drukkerijwillems.nl



www.ohv-demarken.nl